

Систем акредитације у свету, Европи и Републици Србији

Дејан Крњић
Директор АТЦ-а

АТЦ Акредитационо тело Србије

Будући развој ИЛАС-а и ИАФ-а

- На Заједничкој Генералној скупштини ИЛАС-а и ИАФ-а октобра 2009 у Ванкуверу разматран је будући развој *JGA Vancouver Resolution 6 – Future Direction of IAF and ILAC and ILAC Resolution GA 13.31 & Attachment*
- Новембар – децембар 2009. одржана два гласања о могућем спајању у једну заједничку организацију односно њиховом делимичном интегрисању
- 18 Децембар 2009 – резултати гласања
- **Одржање постојећих структура уз побољшање ефикасности сарадње између ИЛАС-а ИАФ-а.**

АТЦ Акредитационо тело Србије

Премештање инспекције из ИАФ у ИЛАС

ILAC Resolution GA 14.12

- 27- 29 Октобар 2010. године Shanghai
- На Генералној скупштини ИЛАС-а прихваћена одлука Генералне скупштине ИАФ-а да одговорност за инспекцију- контролисање уместо заједничке ИАФ/ИЛАС активности убудуће буде само ИЛАС-а.

АТЦ Акредитационо тело Србије

Активности ИАФ-а

- IAF Resolution 2010–10 – **ИАФ/ИСО заједничко саопштење да неће бити акредитације сертификације према ISO 26000 – друштвена одговорност**
- IAF Resolution 2010–12 – **Транзициони период за ISO/IEC 17021 је 24 месеца након објављивљања нове верзије стандарда**
- IAF Resolution 2010-24 – Прелазак одговорности за инспекцију-контролисање уместо заједничке ИАФ/ИЛАС активности убудуће само ИЛАС-а

АТЦ Акредитационо тело Србије

Активности ИАФ-а

АТЦ Акредитационо тело Србије

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- **Генерална скупштина, Будва 24-25 новембар 2010. године**
- **Све земље чланице ЕУ и ЕФТА-е формално пријавиле Национална акредитациона тела** у складу са Уредбом о акредитацији и тржишном надзору - Regulation (EC) 765/2008
- **30 јуна 2010 потписан Уговор о сарадњи са Европском Комисијом** -Framework Partnership Agreement и 2010 Operating Grant Agreement
- Дата сагласност за потписивање Уговора о сарадњи са ЕФТА-ом - Framework Partnership Agreement

АТЦ Акредитационо тело Србије

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- Генерална скупштина, Будва 24-25 новембар 2010. године
- Усвојен Оснивачки акт и Статут - the EA Articles of Association и Rules of Procedure
- Подржан предлог Стратегије ЕА 2010-2015
- Подржано унапређење система колегијалног оцењивања

ATC Akreditaciono telo Srbije

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- Генерална скупштина, Будва 24-25 новембар 2010. године

Стратегија ЕА 2010-2015

- ЕА званично води и развија европску инфраструктуру акредитације у коју индустрија и друштво могу да имају потпуно поверење
- У духу заједничке сарадње ЕА кординише и промовише резултате акредитације и узајамно признавање

"EA exists to coordinate and lead the European accreditation infrastructure to allow the results of conformity assessment services in one country to be accepted by Regulators and the marketplace in another country without further examination, for the benefit of the European community and the global economy"

ATC Akreditaciono telo Srbije

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- Генерална скупштина, Будва 24-25 новембар 2010. године

Стратегија ЕА 2010-2015

- Принципи демократије и сарадње
- Главна вредност ЕА је техничка компетентност и стручност чланова и њихова посвећеност и способност да раде заједно
- Непристрасан рад система Колегијалног оцењивања – Peer evaluation - "core" активност ЕА
- Да би се задовољиле потребе тржишта, ЕА мора бити спремна и отворена за нове идеје и изазове
- ЕА мора да буде проактивна уз сталне консултације са заинтересованим странама ради разумевања њихових потреба

ATC Akreditaciono telo Srbije

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- Генерална скупштина, Будва 24-25 новембар 2010. године

Стратегија ЕА 2010-2015

- ЕА мора да активно врши промоцију разумевања и признавања ЕА акредитације
- ЕА мора се одликовати добром организацијом, менаџментом, администрацијом, финансијама, комуникацијом
- ЕА се мора одликовати личним и корпоративним интегритетом
- ЕА мора пружати услуге ефикасно и ефективно и на финансијски одржив начин

ATC Akreditaciono telo Srbije

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- Генерална скупштина, Будва 24-25 новембар 2010. године

Стратегија ЕА 2010-2015

- Анализа спољашњих и унутрашњих фактора
- **"PPEST" анализа**
 - Political environment – политиког окружења
 - Physical environment – физичког окружења
 - Economical environment – економског окружења
 - Social environment – друштвеног амбијента
 - Technological environment – технолошког окружења
- **"SWOT" анализа** - Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats

ATC Akreditaciono telo Srbije

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- Генерална скупштина, Будва 24-25 новембар 2010. године

Стратегија ЕА 2010-2015

- ЕА за 5 година - Током наредних 5 година доћи ће до консолидација постојеће организације ради задовољења захтева нове улоге ЕА
- Неопходна адекватна финансијска подршка Европске Комисије
- Са повећаним послом ЕА ће постати више "корпоративна" у процесима а мање "удружена"
- Прошириће се ЕА МЛА и у дубину и ширину са повећаним бројем МЛА потписника и шема акредитације
- ЕА биће одговорна у име Европске Комисије за процес колегијалног оцењивања FALB/EMAS-а - Accreditation and Licensing Bodies (FALB)/ Eco-Management and Audit Scheme (EMAS)

ATC Akreditaciono telo Srbije

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- Генерална скупштина, Будва 24-25 новембар 2010. године
- Стратегија ЕА 2010-2015**
 - ЕА за 5 година
 - Европска Комисија ће судити о успеху Европске инфраструктуре акредитације на основу утицаја ЕА у регулисаном подручју, побољшањима у раду Пријављених – нотификованих тела
 - Кључна је блиска повезаност ЕА са Европском Комисијом пре свега са DG Enterprise
 - ЕА мора проширити своју сферу утицаја у Европској Комисији односно у одговарајућим Генералним Директоратима и представити се као природни савезник

ATC Akreditaciono telo Srbije

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- Генерална скупштина, Будва 24-25 новембар 2010. године
- European Cancer Network**
 - Пројекат финансиран од стране ЕУ
 - Дијагностика у складу са EN/ISO 15189
 - Терапија и лечење у складу са сертификацијом процеса у складу са ISO/IEC 17021 са сертификацијом особа укљученом као алтернатива
- Environmental Technology Verification**
 - Пример добре сарадње Европске Комисије и ЕА
 - Питање – која је шема акредитације боља за акредитацију верификатора ISO/IEC 17020 или EN 45011

ATC Akreditaciono telo Srbije

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- Генерална скупштина, Будва 24-25 новембар 2010. године
- ENFSI - the European Network of Forensic Science Institutes**
 - 2006-2007 године ENFSI прописао обавезну акредитацију својих чланова
 - ЕА припремила смерницу EA-5/03
 - ENFSI упорно инсистира да се законски пропише обавезност акредитације за ДНК анализе и испитивања отиска прстију

ATC Akreditaciono telo Srbije

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- Генерална скупштина, Берлин 25-26 мај 2011. године

ATC Akreditaciono telo Srbije

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- Генерална скупштина, Берлин 25-26 мај 2011. године
- Усвојена измена EA-2/02 2011: *EA Procedures for the Multilateral Agreement*
- Одобрена измена стратегије ЕА 2010 – 2015 године
- Подржани стратешки циљеви ЕА и дат мандат Извршном комитету ЕА да их укључи у Програме рада
- Подржава се да Савет за мултилатералне споразуме - the Multilateral Agreement Council укључи EA/GA(11)20 - *Evaluation of the impartiality and objectivity requirements of ISO/IEC 17011 with particular focus on governmental national accreditation bodies* у обуку колегијалних оцењивача

ATC Akreditaciono telo Srbije

Активности ЕА European cooperation for accreditation

- Генерална скупштина, Берлин 25-26 мај 2011. године
- Избори за двогодишњи мандат од 1 јануара 2012.
- EA Chair: **Graham TALBOT**
- EA Vice-Chair: **Daniel PIERRE**
- Multilateral Agreement Council Chair: **Thomas FACKLAM**
- Horizontal Harmonization Committee: **Merih MALMQVIST NILSSON**
- Communications & Publications Committee Chair: **Vagn ANDERSEN**
- Inspection Committee Chair: **Rolf STRAUB**
- Certification Committee Chair: **Leopoldo CORTEZ**
- Laboratory Committee Chair: **Paolo BIANCO**
- Четири додатна члана Извршног комитета the Executive Committee **Biserka BAJZEK-BREZAK, Ignacio PINA, Rózsa RING** и **Jan Van Der Poel**

ATC Akreditaciono telo Srbije

Активности ЕА European cooperation for accreditation

Генерална скупштина, Берлин 25-26 мај 2011. године

• Environmental Technology Verification

1. Акредитација Верификационих тела према ISO 14065 у складу са новом Уредбом за акредитацију и верификацију
2. Обезбеђење пуне оперативне спремности ЕА и националних акредитационих тела
3. Припремљен план активности ЕА - Road Map који укључује ЕА/IAF Greenhouse gas - GHG Working Group, ЕА CC, ЕА MAC, ЕА EX, ЕА GA – од марта 2011 до
4. Септембар 2011 Европска Комисија одобрава нове Уредбе- A&V + M&R Regulations
5. Октобар/ Новембар 2012 Потписивање ЕА-MLA за верификацију ISO 14065
6. Јануар 2013 Рок за имплементацију нових Уредби

ATC Akreditaciono telo Srbije

Потписан Multilateral Agreement несметано кретање роба и услуга

• Колегијално оцењивање – peer evaluation акредитационог тела

- Циљ - стицање поверења да акредитационо тело оцењивања и акредитације спроводи у складу са свим захтевима ISO/IEC 17011 стандарда, одговарајућим европским стандардима EN серије 45000 односно ISO/IEC стандардима као и одговарајућим документима ЕА, ILAC и IAF.
 - IAF/ILAC A1:07/2010 IAF/ILAC MRAs
 - IAF/ILAC A2:07/2010 IAF/ILAC MRAs
 - ЕА - 2/02 ЕА Policy and Procedures for the Multilateral Agreement

ATC Akreditaciono telo Srbije

Циљеви АТЦ-а

1. Успостављање ефикасног система акредитације
2. Потписивање и одржавање споразума о међусобном признавању акредитације и акредитованих послова у оквиру ЕА, ILAC и IAF

ATC Akreditaciono telo Srbije

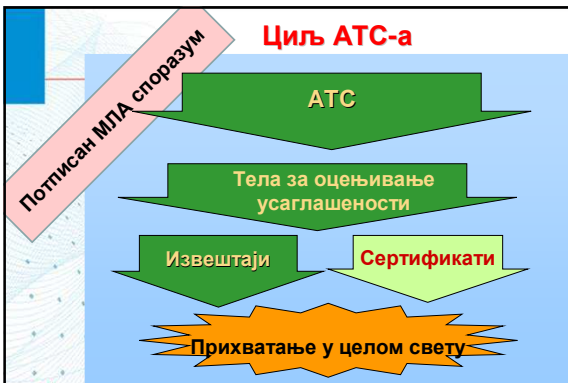
АТЦ – оснивач Влада Републике Србије

- АТЦ има правни положај установе, чији је оснивач Република Србија, и на коју се примењују одредбе Закона о јавним службама.
- Закон о акредитацији ("Службени гласник", бр.73/10)
- Одлука о изменама и допунама оснивачког акта Акредитационог тела Србија ("Службени гласник", бр.14/11)
- Статут Акредитационог тела Србије донет на седници Управног одбора АТЦ-а 1 јуна 2011. године

ATC Akreditaciono telo Srbije

Циљ АТЦ-а

ATC Akreditaciono telo Srbije

Колегијално оцењивање АТЦ-а 2009 - 2011

12. фебруара 2009. године АТЦ упутио Европском удружењу за акредитацију – ЕА захтев за колегијално оцењивање - „peer evaluation“

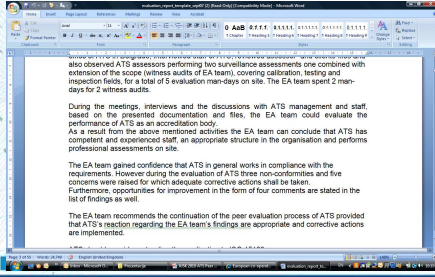
- Преоцењивачка посета – pre-evaluation реализована од 2. до 5. марта 2010. године

ATC Akreditaciono telo Srbije

Колегијално оцењивање АТС-а 2009 - 2011

- Добијен позитиван извештај тима са укупно 12 неусаглашености, забринутости и коментара

Усвојен Закон о акредитацији – 12 октобар 2010

Нови Закон о акредитацији

- Објављен "Службени гласник РС", 73/2010
- Члан 4. прописује да је акредитација по правилу добровољна, с тим да се посебним законом може прописати да је акредитација обавезна.
- Чл 5. до 10. уређују оснивање и организацију АТС
 - Предвиђено је да АТС има правни положај установе, чији је оснивач Република Србија, и на коју се примењују одредбе Закона о јавним службама.
 - АТС мора испуњавати захтеве српског стандарда којим су утврђени општи захтеви за акредитациона тела.
 - У раду АТС прецизирана је примена принципа независности и неконкурентности.

Нови Закон о акредитацији

- Чл. 11 до 12. садрже одредбе којима су утврђени органи АТС, као и постојање саветодавног стручног тела и техничких комитета.
- Предлагач је предвидео да су органи АТС: управни одбор, директор и надзорни одбор.
- Новим законом предвиђено је образовање Савета за акредитацију као стручног саветодавног тела и сталних и/или привремених техничких комитета за поједине области акредитације, који обављају послове експертизе за поједине области акредитације.

Нови Закон о акредитацији

- Чл. 14 до 19. уређују поступак акредитације.
- Чл. 19. предвиђа да је одлука по жалби коначна.
- Чл. 20 до 22. дефинишу прекограничну акредитацију - усаглашавање са одредбама члана 7. Уредбе ЕУ о захтевима за акредитацију и тржишни надзор бр. 765/08 од 9. јула 2008. године.
- Члан 23. дефинише надзор над радом АТС. Предвиђено је да министарство надлежно за послове акредитације врши овај надзор, у складу са законом којим се уређује вршење послова државне управе.
- Чл. 24 до 27. утврђују се прелазне и завршне одредбе.

АТС – Број водећих оцењивача, техничких оцењивача и техничких експерата

Регистар оцењивача и експерата	Укупно 175
Водећи оцењивач	21
Водећи оцењивач, технички оцењивач	13
Водећи оцењивач, технички експерт	2
Водећи оцењивач, технички оцењивач, технички експерт	1
Технички оцењивач	33
Технички оцењивач, технички експерт	10
Технички експерт	95

Укупно потписано уговора 2010.
године - 153

АТС – Број донетих одлука 2010. године

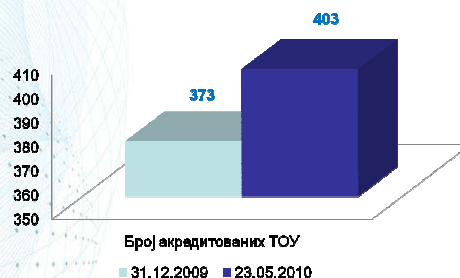
Одлучивање о акредитацији	Укупно
Додела акредитације	47
Обнављање акредитације	62
Проширење акредитације	90
Смањење акредитације	51
Суспензија акредитације	10
Укидање акредитације	13
Потврђивање одржавања акредитације	284

Укупно одлука 568

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТС – Број акредитованих тела за оцењивање усаглашености

Број акредитованих ТОУ

■ 31.12.2009 ■ 23.05.2010

ATC Akreditaciono telo Srbije

АТС – Број акредитованих тела за оцењивање усаглашености 23.05.2010.године

Врста оцењивања усаглашености	Број акредитованих тела
Испитивање 17025	290
Испитивање 15189	3
Еталонирање 17025	37
Контролисање 17020	50
Сертификација производа 45011	15
Сертификација система менаџмента 17021	8

Укупно 403 акредитованих тела за оцењивање усаглашености

ATC Akreditaciono telo Srbije

Колегијално оцењивање АТС-а 2009 - 2011

- 27. августа 2010. године АТС упутио пријаву за проширење обима ЕА МЛА/ВЛА за области акредитације медицинских лабораторија, сертификационих тела за сертификацију система менаџмента и сертификационих тела за сертификацију производа.
- Почетком октобра 2010. године на састанку МГ МАС комитета разматран и прихваћен извештај са ЕА колегијалног предочењивања АТС-а
- Колегијално оцењивање 27 јуни – 2 јули 2011. године
- Потписан ЕА МЛА – јесен 2011, пролеће 2012

ATC Akreditaciono telo Srbije

Уместо закључка

Инфраструктура квалитета у Републици Србији – три аспекта:

- А. **Аспект Акредитационог тела Србије и тела за оцењивање усаглашености;**
- Б. **Аспект тржишта корисника услуга оцењивања усаглашености и**
- Ц. **Државни аспект** (законодавни аспект, царина и аспект инспекцијског надзора на тржишту).

ATC Akreditaciono telo Srbije